Aan commissie 26 oktober 2026
algemeen bestuur 23 november 2026

Adviesnota

		Portefeuillehouder:	
Datum	12 oktober 2026	Bestuurlijk	mr. S.H.M. Ornstein MCPm
Documentnummer	2041000/2041001	WMT	
Projectnummer		Bestuursprogramma	Bestuur en belastingen
Bijlage(n)	2	Opdrachtgever	

Onderwerp Ontwerp Blauw omgevingsprogramma 2028-2033

Voorstel
De commissie wordt gevraagd om advies uit te brengen op onderstaand voorstel aan het algemeen bestuur:

1. Behandeling van het ontwerp Blauw Omgevingsprogramma 2028-2033 (waterbeheerprogramma Waterschap Vallei en Veluwe), inclusief bijlagen 1 en 2, in het Algemeen bestuur op 23 november 2026.

Inleiding
In Nederland stellen alle waterschappen elke zes jaar een waterbeheerprogramma (WBP) op. Voor ons waterschap is dat het Blauwe Omgevingsprogramma (BOP). In het BOP 2028-2033 beschrijven wij, hoe ons waterschap de verschillende waterbeheerdoelen wil bereiken binnen de planperiode van zes jaar. Het BOP is ons belangrijkste tactische document. Het hangt nauw samen met al het andere (ruimtelijke) beleid dat we als waterschap maken en dient ook als kader voor onze vergunningverleners.

We staan de komende jaren voor grote opgaven, waaronder het actief vormgeven van meerlaagsveiligheid, de renovatie en uitbreiding van verschillende rioolwaterzuiveringen, het voldoen aan KRW opgaven en waterkwantiteitsvraagstukken. Deze opgaven zijn kostbaar, vragen veel personele capaciteit en goede samenwerking met onze partners in de omgeving.

Dit alles vraagt om vernieuwingskracht: nieuwe kennis, andere manieren van inrichten, samenwerken, besluiten nemen, verantwoordelijkheden verdelen en de inzet van nieuwe technieken.

Daarnaast is er het besef dat niet alles technisch opgelost kan worden. We vinden het belangrijk om inwoners, bedrijven en instellingen goed voor te bereiden op tijden van extreme neerslag en droogte maar ook om waterbewust gedrag te stimuleren om vervuiling van het water tegen te gaan en watergebruik te besparen.

Het BOP laat zien hoe wij hier samen met inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden invulling aan geven. Het beschrijft de koers die we volgen, de keuzes die we maken en de manier waarop we inspelen op de uitdagingen die op ons afkomen, nu en in de toekomst.

Leeswijzer
Het BOP 2028-2033 heeft een logische opbouw waarbij de afzonderlijke hoofdstukken ook zelfstandig leesbaar zijn.

De basis wordt gevormd door de hoofdstukken 1-4. Hierin beschrijven we wat het doel van het BOP 2028-2033 is, hoe het zich verhoudt tot wet- en regelgeving en op welke manier de doelstellingen uit de BOVI vertaald zijn naar dit programma. Daarnaast beschrijven we welke rollen we innemen, hoe we willen samenwerken en welke doelen we willen behalen.

In de hoofdstukken 5-8 zijn de doelen en maatregelen die we willen nemen voor onze wettelijke taken (waterveiligheid, watersysteem, waterketen en het zijn van een betrouwbare en weerbare overheid) verder uitgewerkt.

In de hoofdstukken 9-12 hebben we een vertaling van de doelen en maatregelen gemaakt naar de drie gebieden waarin ons beheergebied verdeeld is: Gelderse Vallei en Eemland, Noord-Veluwe en IJsselvallei. Per gebied beschrijven we de ontwikkelingen, de opgaven en de prioriteiten die we hier stellen.

Hoofdstuk 13 gaat in op de uitvoering, programmering en de samenhang met de begrotingscyclus. Daarnaast zijn er een aantal bijlagen waaronder het participatieverslag, het complete KRW-maatregelenpakket en downloadbare gebiedskaarten op hoge resolutie.

Beoogd effect
Met het BOP 2028-2033 bouwen we verder op het huidige BOP en zetten wij de volgende stap richting de strategische doelen die we eerder hebben vastgesteld in de BOVI. We houden daarmee onze koers vast. Door in de hoofdstukken 5-8 per doel aan te geven welke maatregelen en activiteiten we gaan uitvoeren, bieden we zowel intern- en extern duidelijkheid over wat men de komende jaren van het waterschap mag verwachten.

Argumenten
1.1 Het BOP is opgesteld volgens de eisen die de Omgevingswet stelt.
Dit is het eerste BOP nadat de Omgevingswet in werking is getreden. De eisen voortkomend uit de Omgevingswet, zijn door de Unie van Waterschappen uitgewerkt in de handreiking Waterbeheerprogramma. Wij hebben deze handreiking gevolgd en uitgewerkt in het BOP.

Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn:

- De ontsluiting middels het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO), in de previewomgeving te raadplegen via: https://rx-base.nl/viewer/2bf80f3f-6559-41ee-8daf-bdddc87f497c/main
- De doelen zijn concreet genoeg om te voldoen aan de monitoringseisen.
- Het BOP geeft invulling aan nationale en Europese wet- en regelgeving zoals de Kaderrichtlijn water en de Richtlijn Stedelijk Afvalwater. Het vastgestelde KRW-maatregelprogramma (AB 06-07-2026) is integraal opgenomen in het BOP.
- Het BOP sluit aan op de ruimtelijke instrumenten van de overige overheden zoals de Water – en bodemprogramma's van de provincies Utrecht en Gelderland.

1.2 Het BOP kan rekenen op een breed draagvlak

Het BOP proces, intern en extern, is uitgevoerd volgens de vastgestelde startnotitie en participatienota (AB 24-11-2025). Het algemeen bestuur is geïnformeerd over de resultaten van het participatieproces op 26-05-2026. Daaruit bleek veel herkenning en steun voor de plannen bij de partners.

1.3 Het BOP sluit aan bij bestaande beleidskader

Het BOP 2028-2033 is een voortzetting van het huidige BOP en past binnen de Bestuurs-agenda en de bestaande beleidskaders, we houden daarmee koers op de ingezette lijn.

1.4 Het BOP is realistisch en uitvoerbaar

Het voorgestelde pakket aan maatregelen en activiteiten past binnen de meerjarenbegroting zoals vastgesteld in de perspectiefnota (PPN) (AB 06-07-2026).

1.5 Het BOP sluit aan bij de P&C cyclus

In overeenstemming met de startnotitie zijn de doelen in het BOP gestructureerd naar de bestaande bestuursprogramma's uit de planning en control cyclus. Dit om de koppeling te kunnen leggen tussen doelen en middelen en om het mogelijk te maken hierop bestuurlijk te kunnen rapporteren.

1.6 Het BOP is koersvast én adaptief

Het BOP heeft een looptijd van zes jaar. Tegelijk met de definitieve vaststelling van het BOP (november 2027) zal ook de eerste versie van het uitvoeringsprogramma BOP gereed zijn. Dit uitvoeringsprogramma met dezelfde looptijd als het BOP wordt een belangrijk onderdeel van de P&C cyclus. Per jaar kunnen we dan de personele inzet en financiële middelen concretiseren en actualiseren.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Het besluitvormingsproces overlapt de bestuurswissel

Het ontwerp BOP wordt aan het huidige AB voorgelegd om vrij te geven voor inzage. Echter de vaststelling na de inzage periode van zes weken, zal door het nieuwe AB worden gedaan eind 2027. Dit vraagt de nodige aandacht in de overdracht in het inwerkprogramma van het nieuwe bestuur.

1.2 Het BOP vraagt geen MER-procedure

Om de impact op het milieu van projecten of plannen in te kunnen schatten moet er soms een Milieu Effect Rapportage (MER) worden opgesteld. Ondanks het feit dat bepaalde maatregelen uit het BOP wel MER plichtig zijn (zoals de aanleg of renovatie van (grote) rioolwaterzuiveringen of dijkversterkingen) is het BOP zelf niet plan-MER plichtig omdat de impact ervan nog onvoldoende specifiek gemaakt kan worden. Dit hebben we extern juridisch laten toetsen.

1.3 Monitoring en sturing

Het BOP kent verschillende niveaus, gericht op verschillende sturingsbehoeftes. Over de activiteiten in de vier inhoudelijke hoofdstukken (H5 t/m 8) rapporteren wij jaarlijks naar de provincies. Daarnaast zijn er waterschapsbrede doelen en staan er in de teksten, activiteiten en processen benoemd die nadere invulling vragen. Het risico bestaat dat de sturing zich te veel richt op de vier inhoudelijke hoofdstukken en de verplichtingen richting de provincie. Dit zou geen recht doen aan het BOP als geheel. In het uitvoeringsprogramma zal daarom expliciet uitgewerkt worden hoe we het BOP in de volle breedte gaan monitoren en sturen, onder andere met Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's). In het komende jaar zullen KPI's worden uitgewerkt op verschillende niveaus: strategisch, tactisch en operationeel en deze zullen worden vastgesteld volgens de geldende mandateringsregels.

1.4 Het BOP geeft nadere invulling aan gebiedsgericht werken

Ondanks het feit dat de doelen uitwerkt zijn in de vier bestuursprogramma's vraagt de uitvoering en samenwerking met partners een gebiedsgerichte, integrale benadering. Daarom hebben we in de gebiedshoofdstukken de diverse inhoudelijke activiteiten specifieker uitgewerkt en daarnaast opgenomen welke activiteiten van onszelf of derden kansrijk zijn om bij te dragen aan onze doelen.

Financiën en personele consequenties

In de vastgestelde perspectiefnota (PPN) zijn de financiële kaders vastgelegd. Bij de totstandkoming van de PPN en het BOP zijn beide trajecten op elkaar afgestemd, zodat de in het BOP opgenomen maatregelen passen binnen de financiële kaders van de PPN. Het voorliggend besluit vraagt daarom geen extra middelen.

Veiligheidsaspecten

Het voorliggend besluit heeft geen eigen veiligheidsaspecten. Daar waar we veiligheidsrisico's zien (zoals fysieke veiligheid of digitale risico's) zijn deze inhoudelijk onderdeel van het BOP en de noodzakelijke acties worden dan ook in lijn daarmee geprogrammeerd.

Prioritering

Het opstellen van een waterbeheerprogramma is wettelijk verplicht. Daarmee is prioritering over voorliggend besluit niet nodig. Inhoudelijke prioriteringsgesprekken zullen jaarlijks binnen de P&C cyclus gevoerd worden op basis van het BOP uitvoeringprogramma.

Juridische aspecten

Bevoegdheid

Het algemeen bestuur is op grond van de Omgevingswet, het bevoegd gezag om het waterbeheerprogramma vast te stellen. Daarbij dient rekening te worden gehouden met het regionale waterprogramma voor de delen die uitvoering geven aan de grondwaterrichtlijn, de Kaderrichtlijn Water, de richtlijn overstromingsrisico's, de zwemwaterrichtlijn en andere Europese richtlijnen.

Rechtsgevolg

Het waterbeheerprogramma bindt alleen de eigen organisatie; burgers of bedrijven kunnen er geen rechten aan ontlenen. Al is het programma op zichzelf een beleidsmatig instrument, het heeft wel indirecte juridische gevolgen voor andere besluiten. Het programma kan sturing geven aan en doorwerken in andere concrete besluiten van het waterschap zoals bijvoorbeeld:

1. Peilbesluiten
2. De legger
3. De waterschapsverordening met bijbehorende beleidsregels en vergunningverlening

Hoewel het BOP niet bindend is voor andere overheden, moeten ze er wel rekening mee houden, bijvoorbeeld bij het opstellen van een omgevingsplan. Dit vloeit voort uit de afstemmings- en samenwerkingsplicht van artikel 2.2 Omgevingswet.

Het BOP vormt een kader voor de Weging Waterbelang en voor onze inbreng in besluitvorming van andere overheden. Het BOP versterkt daarmee onze bestuurlijke en inhoudelijke positie.

Risico's

Er zijn geen juridische risico's omdat het waterschap gemotiveerd mag afwijken van het waterbeheerprogramma. Het is ook geen schadeveroorzakend besluit.

Communicatie en participatie

Na vaststelling van het ontwerp, zal het document worden gepubliceerd in het DSO zodat de omgeving kennis kan nemen van de voornemens van het waterschap en daar eventueel op kan reageren door middel van zienswijzen. Onze belangrijkste partners zoals gemeenten, provincies en ketenpartners stellen we actief op de hoogte van de ter inzagelegging via email. Ook alle deelnemers aan de externe participatie benaderen we op dezelfde manier.

Daarnaast zullen we een bericht plaatsen op intranet en op onze website om zowel de eigen medewerkers als de ingelanden erop attent te maken dat het ontwerp BOP ter inzage ligt.

Vervolg en Monitoring

Om het besluitvormend proces te verrijken heeft D&H op 28 september jl. een beeldvormend moment met het AB georganiseerd. In onderstaande tabel staat het overzicht van de besluitvormende en beeldvormende momenten.

Proces

2026	**Besluitvormend**	**Beeldvormend**
17-09	WMT	WMT
21-09	PO's (ook PO dijkgraaf)	PO dijkgraaf
22-09		D&H
28-09		AB
12-10	D&H	
26-10	Commissie	
23-11	AB	

Na vaststelling van het ontwerp, zal het document worden gepubliceerd in het Digitaal Stelsel Omgeving (DSO) en ter inzage worden gelegd volgens de Participatie- en inspraakverordening Waterschap Vallei en Veluwe 2022. De periode van ter inzagelegging is voorzien in januari en februari 2027 waarbij afstemming wordt gezocht met de Provincies Utrecht en Gelderland omdat ook zij dan hun bodem- en waterprogramma's ter inzage leggen.

Voor het SGPB-4 met daarin onder andere de KRW doelen en maatregelen, geldt een ter inzage termijn van 6 maanden. Deze periode start ook in januari 2027.

Na verwerking van de zienswijzen en overdracht naar het nieuwe AB, vindt vaststelling van het definitieve BOP 2028-2033 plaats door het ab in november 2027, gevolgd door publicatie in het DSO. Op 1 januari 2028 zal het nieuwe BOP in werking treden.

Bijlagen
Bijlage 1: Ontwerp BOP 2028-2033 (kopie vanuit het DSO in pdf, waardoor afbeeldingen niet goed weergegeven kunnen zijn) inclusief besluit
Bijlage 2: Bijlage II A – F van het BOP

Link naar Ontwerp BOP 2028-2033 in RX-base viewer:
https://rx-base.nl/viewer/2bf80f3f-6559-41ee-8daf-bdddc87f497c/main

Ondertekening

Dijkgraaf en heemraden

Advies